

Profiel van de Vuurtorenwijk
Oostende
Juli 2018

Inhoud

Situering	3
Kenmerken van de inwoners van de Vuurtorenwijk.....	5
Aantal inwoners en evolutie	5
Leeftijdsverdeling	5
Nationaliteit.....	6
Geboortenationaliteit.....	7
Aantal gezinnen en evolutie	9
Kenmerken van de huishoudens	9
Migraties.....	10
Het uitzicht van de wijk	12
Bevolkingsdichtheid	12
Woningtypologie	12
2e verblijven	14
Sociale huisvesting	15
Voorzieningenaanbod – Soka.....	16
Bedrijvigheid - Locatus	17
Kwetsbaarheid in beeld.....	18
Kwetsbaar omwille van een beperkt inkomen.....	19
Kwetsbaar op basis van de gezinssamenstelling.....	21
Kwetsbaar op basis van een slechte gezondheid.....	22
Kwetsbaar omwille van werkloosheid.....	24
Een nieuwe generatie met zorgen	26
Samenvattend	27

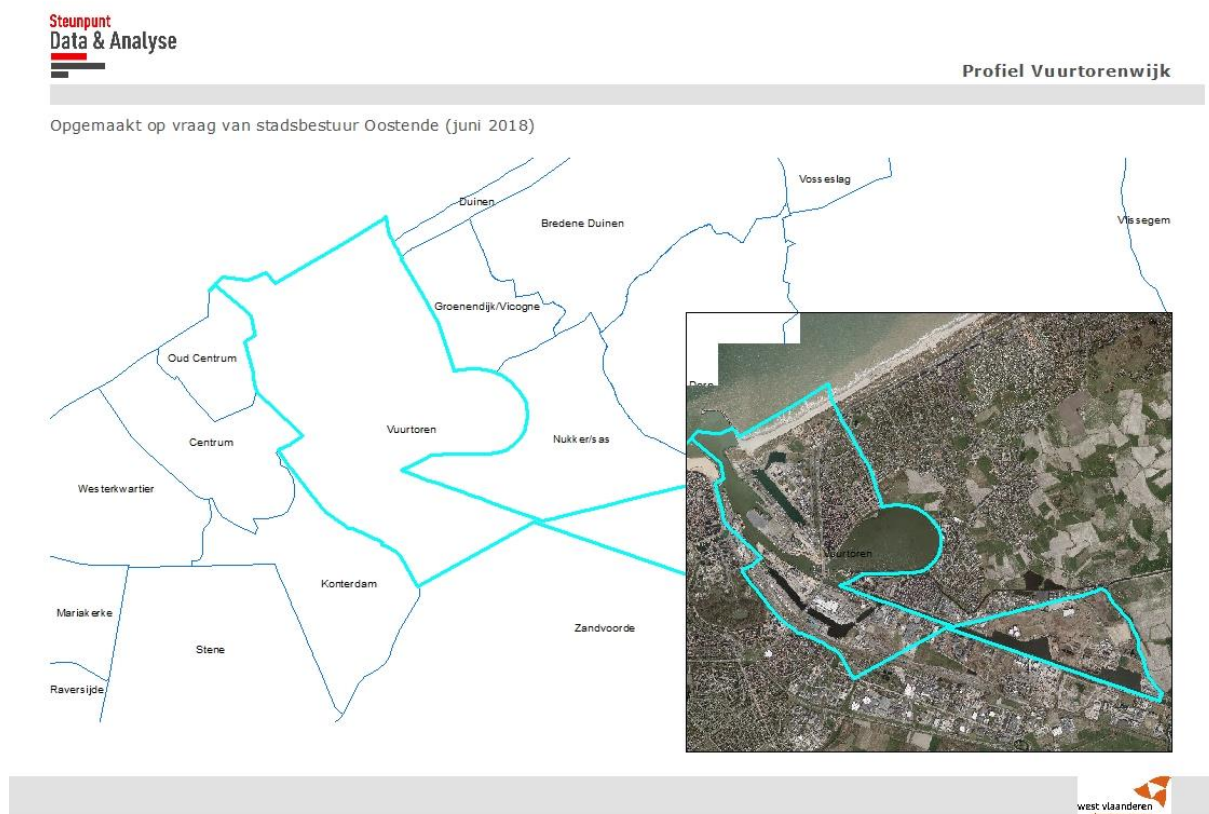
Situering

Het stadsbestuur van Oostende heeft het plan opgevat om aan wijkmanagement te doen. De algemene doelstelling is om tot een ruimer integraal geïntegreerd beleid op wijkniveau te komen gericht op alle bewoners en actoren met als doel de kwaliteit van leven, wonen en werken voor iedereen in de wijk te verhogen.

Ook het Sociaal Huis van Oostende is recent gestart met Buurtwelzijnswerk. Nadat eerder in Oud-Centrum en het Westerkwartier een werking werd opgestart, is de Vuurtorenwijk als derde wijk aan de beurt.

Deze analyse dient ter onderbouwing van de werking in de Vuurtorenwijk, en vormt een onderdeel van de wijkscan van de Vuurtorenwijk.

De opmaak van de wijkscan (bestaande uit (1) onderhavig rapport, (2) het in kaart brengen van de sociale relaties en (3) beleving van bewoners en partners) is een samenwerking tussen het Wijkmanagement en het Sociaal Huis.

Stad Oostende hanteert een opdeling van haar grondgebied in verschillende wijken. Op bovenstaande kaart wordt de Vuurtorenwijk getoond. Het eerste deel van de Vuurtorenwijk wordt begrensd door de Noordzee, de havengeul, de Konterdamkaai, Camerlinkstraat en een denkbeeldige lijn in het verlengde van de Brugsesteenweg. De grens van de wijk loopt dan terug langs het Kanaal Gent-Brugge-Oostende, rond de Spuikom: Vicognedijk en Schietbaanstraat, en dan verder langs de Taboralaan. Het tweede deel van de wijk vormt een driehoek, die wordt begrensd door het Kanaal Gent-Brugge-Oostende, de Plassendaelesteenweg en de Brugsesteenweg.

De kwantitatieve analyse van de Vuurtorenwijk bevat 3 hoofdstukken: wie zijn de inwoners van de wijk, wat is het uitzicht van de wijk en tot slot brengen we kwetsbaarheid van de inwoners in beeld.

De cijfers zijn afkomstig vanuit de databanken van het Steunpunt Sociale planning en van het IMA. De wijk wordt telkens vergeleken met stad Oostende en West-Vlaanderen. Waar mogelijk wordt ook vergeleken met Vlaanderen en België.

Kenmerken van de inwoners van de Vuurtorenwijk

Aantal inwoners en evolutie

	2008	2017	index (2008=100)
Vuurtoren	6 055	6 132	101
Oostende	69 753	71 270	102
West-Vlaanderen	1 154 727	1 189 170	103
Vlaanderen	6 190 780	6 529 399	105

Bron: rijksregister op 01.01 van het jaar – bevolking met wachtregister

In de periode 2008-2017 is de bevolking in Vlaanderen met 5% toegenomen. Ook West-Vlaanderen en Oostende kennen in die periode een bevolkingstoename. De bevolking in Vuurtoren is in dezelfde periode met slechts 1% toegenomen.

Leeftijdsverdeling

	00-02 jaar	03-05 jaar	06-11 jaar	12-17 jaar	18-34 jaar	35-59 jaar	60-79 jaar	80+ jaar	totaal
Vuurtoren	161	173	342	379	1 249	2 008	1 375	445	6 132
Oostende	1 848	1 836	3 677	3 602	12 827	22 491	18 717	6 272	71 270
West-Vlaanderen	33 707	35 559	73 773	70 597	231 533	396 030	264 735	83 236	1 189 170
Vlaanderen*	202 867	215 332	439 999	410 647	1 326 357	2 237 512	1 307 270	389 415	6 529 399

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

*Rijksregister op 01.01.2017 | Provincies.incijfers.be

	00-02 jaar	03-05 jaar	06-11 jaar	12-17 jaar	18-34 jaar	35-59 jaar	60-79 jaar	80+ jaar
Vuurtoren	2,6%	2,8%	5,6%	6,2%	20,4%	32,7%	22,4%	7,3%
Oostende	2,6%	2,6%	5,2%	5,1%	18,0%	31,6%	26,3%	8,8%
West-Vlaanderen	2,8%	3,0%	6,2%	5,9%	19,5%	33,3%	22,3%	7,0%
Vlaanderen*	3,1%	3,3%	6,7%	6,3%	20,3%	34,3%	20,0%	6,0%

Bron: Rijksregister op 01.01.2016, verwerking provincie West-Vlaanderen

*Rijksregister op 01.01.2017 | Provincies.incijfers.be

De wijk Vuurtoren is in vergelijking met Oostende gekenmerkt door een jongere bevolkingssamenstelling: er zijn verhoudingsgewijs meer mensen jonger dan 60 en minder 60-plussers.

Relatieve cijfers: vergelijking met Vlaanderen (Vlaanderen = 100)

	0-2 jaar	3-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-34 jaar	35-59 jaar	60-79 jaar	80+ jaar
Vuurtoren	85	86	83	98	100	96	112	122
Oostende	83	78	77	80	89	92	131	148
West-Vlaanderen	91	91	92	94	96	97	111	117
Vlaanderen	100	100	100	100	100	100	100	100

De relatieve cijfers van de bevolkingssamenstelling stellen Vlaanderen gelijk aan 100. De Vuurtorenwijk telt in verhouding met Vlaanderen minder 0 tot 17- jarigen. In de leeftijdsgroepen 18-34 jaar scoort de Vuurtorenwijk op het Vlaamse gemiddelde. In de leeftijdsgroep 35-59 jaar telt de Vuurtorenwijk verhoudingsgewijs minder inwoners dan gemiddeld genomen in Vlaanderen. De 2 oudste leeftijdscategorieën zijn in de Vuurtorenwijk sterker aanwezig dan gemiddeld genomen in Vlaanderen.

Nationaliteit

De bevolkingssamenstelling van de Vuurtorenwijk op vlak van nationaliteiten is zeer divers. Op 01.01.2017 wonen er 68 verschillende nationaliteiten in de wijk.

	Belg		niet-Belg		totaal
	aantal	aandeel	aantal	aandeel	
Vuurtoren	5 635	91,9%	497	8,1%	6 132
Oostende	64 167	90,0%	7 103	10,0%	71 270
West-Vlaanderen	1 130 270	95,0%	58 900	5,0%	1 189 170
Vlaanderen	5 965 895	91,4%	563 504	8,6%	6 529 399

Bron: Rijksregister op 01.01.2016, verwerking provincie West-Vlaanderen

8,1% van de bevolking in de Vuurtorenwijk heeft niet de Belgische nationaliteit.

Relatieve cijfers: vergelijking met Vlaanderen (Vlaanderen = 100)

	Belg	Vreemdeling
Vuurtoren	101	94
Oostende	99	115
West-Vlaanderen	104	57
Vlaanderen	100	100

In vergelijking met Vlaanderen telt West-Vlaanderen verhoudingsgewijs ruim 40% minder mensen met een vreemde nationaliteit. De Vuurtorenwijk telt in vergelijking met Vlaanderen verhoudingsgewijs 6% minder mensen met een vreemde nationaliteit.

Onderstaande tabel toont de nationaliteiten, opgedeeld in landengroepen¹.

nationaliteitsgroep	Vuurtoren	Oostende
Noord- en West-Europa	16,5%	15,6%
Oost-Europa EU	15,3%	14%
Zuid-Europa	3,8%	5,3%
ex-Oostblok	13,3%	10,7%
andere landen van Afrika	9,9%	8,9%
andere landen van Azië	32%	37,4%
andere landen van Zuid- en Centraal-Amerika	2%	1,1%
Maghreb en Turkije	4,4%	3,2%
Onbekend	2,4%	3,1%
rijke OESO-landen	0,4%	0,7%

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

De grootste nationaliteitsgroep (naast Belgen) in de wijk Vuurtoren zijn Aziaten, en dan voornamelijk Afghanen. Een derde van de mensen met een vreemde nationaliteit is afkomstig uit een Aziatisch land.

De tweed grootste groep wordt gevormd door mensen uit het voormalig Oostblok: 15,3% mensen met een Oost-Europese nationaliteit behorend tot de EU en 13,3% met een nationaliteit uit een ex-Oostblokland (niet behorend tot de EU). De grootste groepen zijn Polen, Russen, Roemenen.

Geboortenationaliteit

De nationaliteiten op zich tonen niet het volledige beeld van de diversiteit. Een aantal mensen verandert in de loop van hun leven van nationaliteit. Zeker niet-EU-burgers hebben er alle belang bij om een EU-nationaliteit te krijgen. Vandaar dat we hier ook enkele cijfers over de geboortenationaliteit brengen.

¹ Maghreb: Algerije, Libië, Marokko, Mauretanië en Tunesie

Rijke OESO-landen: Australie, Canada, Chili, Fiji, IJsland, Israel, Japan, Korea, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, VS, Zwitserland

	Belg		niet-Belg		totaal
	aantal	aandeel	aantal	aandeel	
Vuurtoren	5 218	85,1%	914	14,9%	6 132
Oostende	59 465	83,4%	11 805	16,6%	71 270
West-Vlaanderen	1 093 439	91,9%	95 731	8,1%	1 185 111
Vlaanderen	5 545 728	84,9%	983 671	15,1%	6 529 399

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

14,9% van de bevolking van de wijk Vuurtoren heeft niet de Belgische nationaliteit bij geboorte.

Relatieve cijfers: vergelijking met Vlaanderen (Vlaanderen = 100)

	Belg	Vreemdeling
Vuurtoren	100	99
Oostende	98	110
West-Vlaanderen	108	53
Vlaanderen	100	100

In vergelijking met Vlaanderen telt West-Vlaanderen verhoudingsgewijs de helft minder mensen met een vreemde geboortenationaliteit. De wijk Vuurtoren telt verhoudingsgewijs evenveel mensen met een vreemde geboortenationaliteit als Vlaanderen.

nationaliteitsgroep	Vuurtoren	Oostende
Noord- en West-Europa	17,3%	16,1%
Oost-Europa eu	10,1%	9,5%
Zuid-Europa	3,1%	4,6%
ex-Oostblok	24,1%	20,6%
andere landen van Afrika	9,8%	8,9%
andere landen van Azië	24,2%	30,0%
andere landen van Zuid- en Centraal-Amerika	2%	1,6%
Maghreb en Turkije	7%	5,9%
Onbekend	1,8%	1,8%
rijke OESO-landen	0,8%	1,1%

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

In vergelijking met de huidige nationaliteit stellen we bij geboortenationaliteit een groter aandeel mensen uit Ex-Oostbloklanden, en een kleiner aandeel mensen uit Azië vast.

Van de 914 personen in Wijk Vuurtoren die een niet-Belgische geboortenationaliteit hebben, zijn er 418 personen Belg geworden. Dat is 46% van de mensen met een vreemde geboortenationaliteit.

Voor gans Oostende ligt het aandeel iets lager: van de 11 805 personen die een niet-Belgische geboortenationaliteit hadden, zijn er 4 728 Belg geworden. Dat is 40,1% van de doelgroep.

Aantal gezinnen en evolutie

	2008	2017	index
Vuurtoren	2 713	2 850	105
Oostende	35 209	36 329	103
West-Vlaanderen	488 803	521 650	107
Vlaanderen	2 577 644	2 763 296	107

Bron: rijksregister op 01.01 van het jaar – bevolking met wachtregister

In de periode 2008-2017 is het aantal huishoudens in Vlaanderen met 7% toegenomen. Ook West-Vlaanderen kende in dezelfde periode een gelijkaardige toename van het aantal huishoudens.

In Oostende bedroeg de toename van het aantal huishoudens 3%. Het aantal huishoudens is in de periode 2008-2017 in de Vuurtorenwijk met 5% toegenomen.

Kenmerken van de huishoudens

wijk	Alleenstaanden		Gezin zonder kinderen <20 jaar		gezin met kinderen <20 jaar		Totaal
	aantal	Aandeel	aantal	aandeel	aantal	aandeel	
Vuurtoren	1 071	37,6%	1 102	38,7%	677	23,8%	2 850
Oostende	16 514	45,5%	12 848	35,4%	6 967	19,2%	36 329
West-Vlaanderen	168 802	32,4%	218 438	41,9%	134 410	25,8%	521 650

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

37,6% van de huishoudens in de Vuurtoren bestaat uit een alleenstaande.

38,7% van de huishoudens zijn meerpersoonshuishoudens zonder kinderen jonger dan 20 jaar, 23,8% van de huishoudens is een gezin met kinderen onder de 20 jaar.

alleenstaanden	alleenstaanden	% alleenstaanden	index Vlaanderen
Vuurtoren	1 071	37,6%	120
Oostende	16 514	45,5%	145
West-Vlaanderen	168 802	32,4%	103
Vlaanderen*	864 040	31,3%	100

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

*bron: Rijksregister op 01.01.2017, Provincies.incijfers.be

Het aandeel alleenstaanden is in de Vuurtoren een vijfde hoger dan gemiddeld genomen in Vlaanderen.

Migraties

Vorige woonplaats

	andere woonplaats	zelfde woonplaats	totaal	% andere woonplaats	index Vlaanderen
Vuurtoren	752	5 380	6 132	12,4%	137
Oostende	8 721	62 549	71 270	12,2%	136
West-Vlaanderen	103 164	1 086 006	1 189 170	8,7%	97
Vlaanderen*	586 294	5 943 105	6 529 399	9,0%	100,0

Bron: Rijksregister op 01.01.2016, verwerking provincie West-Vlaanderen

*bron: Rijksregister op 01.01.2017, Provincies.incijfers.be

12,4% van de bevolking in de Vuurtorenwijk heeft op 01.01.2017 een ander adres dan een jaar eerder. De verhuismobiliteit is er gelijkaardig aan die in Oostende. Als we de vergelijking maken met Vlaanderen dan wordt in de Vuurtorenwijk een derde meer verhuisd dan in Vlaanderen.

752 mensen die op 01.01.2017 in de Vuurtorenwijk wonen, woonden een jaar eerder op een ander adres.

51% van de verhuizen spelen zich af binnen de stad Oostende.

18% van de verhuizen spelen zich af binnen de Vuurtorenwijk.

49,1% van de verhuizers komen van buiten Oostende.

34% van de verhuizers van buiten Oostende zijn afkomstig uit een andere West-Vlaamse gemeente.

12,7% (=47 personen) van de verhuizers van buiten Oostende komt vanuit het buitenland. Drie kwart van deze groep kenden in de loop van 2016 een eerste inschrijving in het Belgisch bevolkingsregister (= nieuwkomers).

Volgende woonplaats

Wanneer we de inwoners van de Vuurtorenwijk op 01.01.2016 bekijken, kunnen we ook nagaan waar ze een jaar later (01.01.2017) wonen.

woonplaats op 01.01.2016	Andere woonplaats		Zelfde woonplaats		overleden		totaal
	aantal	aandeel	Aantal	aandeel	aantal	aandeel	
Vuurtoren	701	11,5%	5 303	87%	93	1,5%	6097
Oostende	8 355	11,8%	61 544	86,8%	984	1,4%	70 883

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

13% van de mensen die op 01.01.2016 in de Vuurtorenwijk woonden, wonen er een jaar later niet meer: 11,5% is verhuisd, 1,5% is overleden.

Van de inwoners van de Vuurtorenwijk op 01.01.2016 die in de loop van 2016 verhuisden buiten de gemeente, is 72,4% verhuisd naar een andere West-Vlaamse gemeente.

Van de 701 mensen die in de loop van 2016 van adres veranderd zijn, zijn er 357 verhuizen binnen Oostende (= 51%). 22,3% van de verhuizers, verhuisde binnen de wijk Vuurtoren.

Het uitzicht van de wijk

Het volgende hoofdstuk bespreekt het uitzicht van de wijk. Naast tabellen wordt dit hoofdstuk ook gestoffeerd met kaartmateriaal.

Bevolkingsdichtheid

	km ²	bevolking	inw/km ²	index Vlaanderen
Vuurtoren	7,12	6 132	861	178
Oostende	40	71 270	1 779	368
West-Vlaanderen	3144	1 189 170	378	78
Vlaanderen	13522	6 529 399	483	100

De bevolkingsdichtheid van de Vuurtorenwijk bedraagt 861 inwoners per km². Daarmee is de wijk bijna dubbel zo dicht bevolkt als Vlaanderen. De Vuurtorenwijk is minder dicht bevolkt dan Oostende in zijn totaliteit.

Woningtypologie

De informatie over het woningaanbod is afkomstig uit het kadaster. De databank laat ons toe om informatie te geven over woongelegenheden en het type woongelegenschap. Door een combinatie met het rijksregister, kunnen we ook nagaan welk aandeel van de woningen gebruikt worden voor de permanente woningmarkt en welk aandeel een andere invulling krijgt (bv als tweede verblijf).

Eerst bekijken we het aandeel bewoonde woningen.

2017	Aantal	Bewoond	aandeel bewoond	Tweede verblijf	Aandeel tweede verblijf
Vuurtoren	3294	2 792	84,4%	156	4,7%
Oostende	50 19	35 795	71,6%	7 935	14,8%
West-Vlaanderen	669 579	511 658	76,4%	99 202	14,8%

Bron: rijksregister en kadaster op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen, belasting op tweede verblijven 2017, provincie West-Vlaanderen.

Gemiddeld genomen is ruim drie kwart van de woongelegenheden in West-Vlaanderen bestemd voor permanente bewoning. In de wijk Vuurtoren ligt dit aandeel iets hoger: 84,4% van de woongelegenheden worden ingenomen door permanente bewoners. 4,7% van de woongelegenheden in de vuurtorenwijk worden gebruikt als tweede verblijf.

Het uitzicht van een wijk/gemeente wordt mee gemaakt door de aanwezige woningentypologie.

	Woon- gelegenheden	aantal appartementen	aandeel appartementen
Vuurtoren	3 294	1387	42,1%
Oostende	50 019	29 313	58,6%
West-Vlaanderen	666 579	200 592	30%

Bron: Kadaster 2017, verwerking provincie West-Vlaanderen.

Van alle woningen (ongeacht of ze nu voor permanente bewoning worden gebruikt of niet) in de Vuurtorenwijk is 42% appartementsbouw. Daarmee scoort de vuurtorenwijk onder het gemiddelde voor Oostende, maar boven het gemiddelde voor West-Vlaanderen.

In onderstaande tabel wordt de woningtypologie van de woningen die voor permanente bewoning worden gebruikt (waar dus mensen gedomicilieerd zijn) van naderbij bekeken. Een deel van de huisvesting speelt zich ook af in zaken die in het kadaster niet als 'woning' benoemd wordt. Voor de volledigheid worden deze mee opgenomen in onderstaande tabel.

	Geen woongelegenheid	Woongelegenheid		
		Appartement	Collectieve woning	Individuele woning
Vuurtoren	1,4%	36,2%	0,6%	61,7%
Oostende	1,2%	47,0%	0,6%	51,2%
West-Vlaanderen	1,3%	19,1%	0,4%	79,3%

Bron: rijksregister en kadaster op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen.

In de Vuurtorenwijk woont 36,2% van de huishoudens in een appartement. In West-Vlaanderen bedraagt dit aandeel minder dan 20%.

Tot slot wordt nog nader ingezoomd op het eigenaarschap.

	Eigenaar	Huurder
Vuurtoren	56,5%	43,5%
Oostende	54,7%	45,3%
West-Vlaanderen	70%	30%

Bron: rijksregister en kadaster op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen.

In West-Vlaanderen is 30% van de huishoudens huurder van de woning waarin hij woont. In de Vuurtorenwijk 43,5% van de huishoudens huurder.

2e verblijven

Hierboven zagen we reeds dat in Oostende 71,6% van de woongelegenheden een bestemming 'permanente huisvesting' hebben.

Dit betekent dat het aanwezige patrimonium ook voor andere doeleinden gebruikt wordt. Een van die doeleinden is het gebruik als tweede verblijf. De spreiding van de tweede verblijven in de Vuurtorenwijk wordt op basis van de belastinginformatie van de tweede verblijven op onderstaande kaart getoond.

Steunpunt
Data & Analyse

Profiel van de Vuurtorenwijk - Oostende

Opgemaakt op vraag van stad en OCMW Oostende (juli 2018).

Bron: provinciebelasting tweede verblijven 2017

west-vlaanderen
Waadsepoort

Oostende telde in 2017 7387 tweede verblijven. 156 daarvan zijn gelegen in de Vuurtorenwijk.

tweede verblijven	aantal	Aandeel (tov woongelegenheden)
Centrum	1211	14,8%
Konterdam	31	1,0%
Mariakerke	1881	21,0%
Oud-Centrum	1999	24,2%
Raversijde	338	25,2%
Stene	35	0,7%
Vuurtoren	156	4,7%
Westerkwartier	1730	16,0%
Zandvoorde	6	0,4%
Oostende	7387	14,8%
West-Vlaanderen	99 202	14,8

Bron: Provincie West-Vlaanderen, belasting op tweede verblijven 2017

Sociale huisvesting

	sociale huur		
	svk	shm	% soc huur
Vuurtoren	7	338	12,1%
Oostende	147	2 852	8,3%
West-Vlaanderen	2 851	29 685	5,2%

Bron: VMSW, 31.12.2017, Rijksregister 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

De Vuurtorenwijk telt eind 2016 7 SVK-woningen en 338 woningen van de sociale huisvestingsmaatschappij.

Hiermee woont 12,1% van de huishoudens in een sociale huurwoning.

Steunpunt
Data & Analyse

Profiel van de Vuurtorenwijk - Oostende

Opgemaakt op vraag van stad en OCMW Oostende (juli 2018).

Bron: VMSW, 31.12.2016

west vlaanderen
de gewestelijke overheid

Voorzieningenaanbod – Soka

Op basis van de sociale kaart kan het sociale voorzieningenaanbod in de Vuurtorenwijk in kaart gebracht worden.

De soka bevat voor gans Oostende 470 voorzieningen. 28 (6%) ervan zijn gelegen in de Vuurtorenwijk.

rubrieknaam	aantal
algemene sociale dienstverlening	2
armoede	1
etnisch-culturele minderheden	1
jeugdhulpverlening	1
jongeren	4
kinderen en gezinnen	6
lichamelijke gezondheidszorg	1
opleiding, tewerkstelling, werkloosheid	3
ouderen	3
personen met een beperking	3
rechtshulp en justitie	2
relaties en seksualiteit	1
Vuurtorenwijk	28

Bron: sociale kaart West-Vlaanderen, aug 2018

Steunpunt
Data & Analyse

Profiel van de Vuurtorenwijk - Oostende

Opgemaakt op vraag van stad en OCMW Oostende (juni 2018).

Bron: soka, augustus 2018

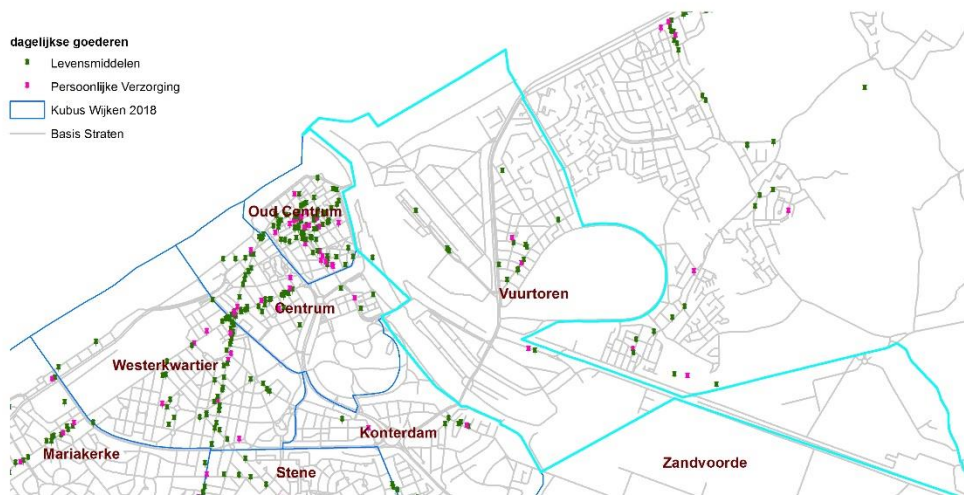
Bedrijvigheid - Locatus²

Naast de sociale dienstverlening, is er in de Vuurtorenwijk ook commerciële dienstverlening. Deze dienstverlening is gekend via Locatus.

Steunpunt
Data & Analyse

Profiel van de Vuurtorenwijk - Oostende

Opgemaakt op vraag van stad en OCMW Oostende (juni 2018).

Bron: locatus 1/1/2018

Steunpunt
Data & Analyse

Profiel van de Vuurtorenwijk - Oostende

Opgemaakt op vraag van stad en OCMW Oostende (juni 2018).

Bron: locatus 1/1/2018

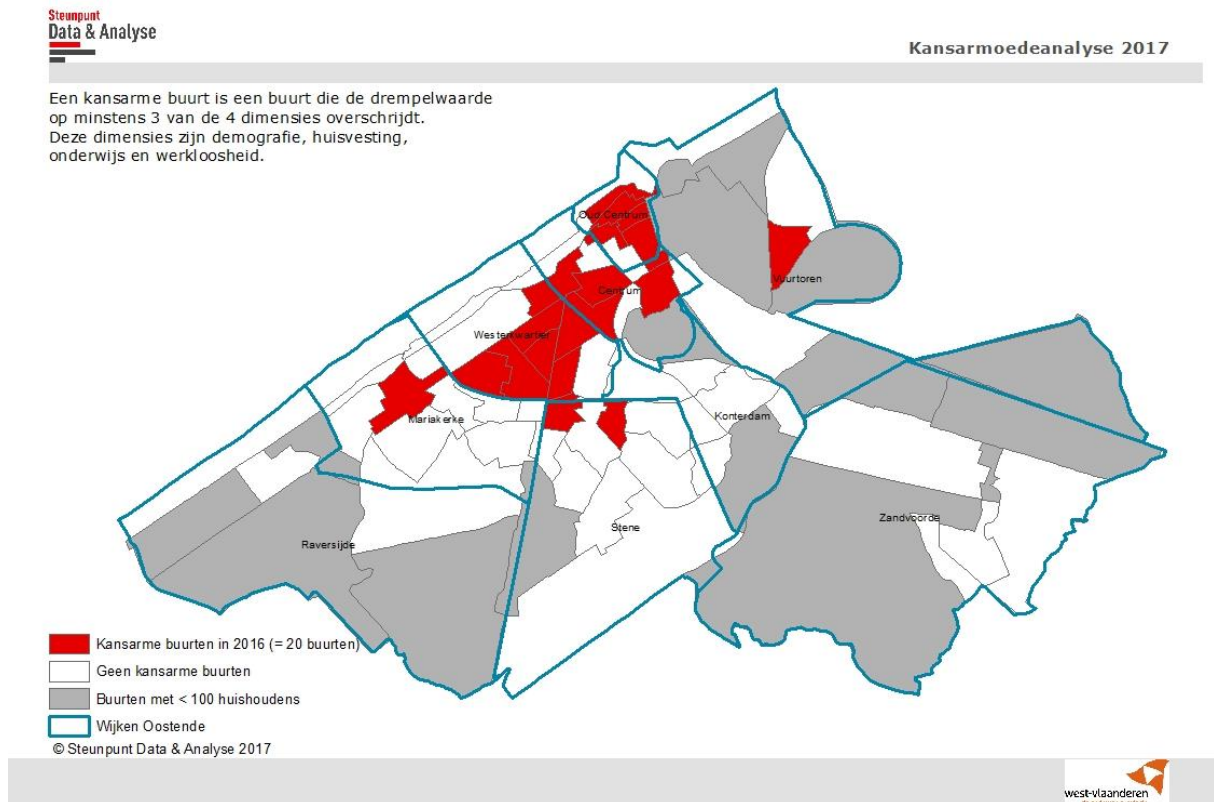

² Locatus verzamelt al ruim 15 jaar zelf informatie over alle winkels en consumentgerichte, dienstverlenende bedrijven (retail informatie) en ontsluit deze data via online platforms.

Kwetsbaarheid in beeld

In 2017 werd door de provincie West-Vlaanderen voor de derde keer een kansarmoede-atlas opgemaakt. Bedoeling van de atlas was om op basis van een beperkt set van indicatoren de concentraties van kansarmoede in de provincie in kaart te brengen.

We starten dit hoofdstuk met de kaart van Oostende.

De kansarmoede-atlas hanteert statistische sectoren als onderzoekseenheid. De Vuurtoerenwijk telt 7 statistische sectoren. Er is één kansarme buurt: de statistische sector Sint-Antoniusplein (35013B301). De buurt Sint-Antoniusplein werd ook in de atlas van 2010 en 2014 als een kansarme buurt gedetecteerd.

In wat volgt wordt een gezicht aan de kwetsbaarheid gegeven. Ook hier weer wordt (waar mogelijk) een vergelijking met Vlaanderen gemaakt.

Kwetsbaar omwille van een beperkt inkomen

Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Deze tegemoetkoming is daardoor geschikt om een inschatting te maken van de groep met een laag inkomen en de personen die daarvan ten laste vallen. Voor de beroepsbevolking (20-64 jaar) vormt dit statuut een heel goede proxy voor een fragiele socio-economische status, omwille van het feit dat voor deze leeftijdscategorie het netto belastbaar inkomen – dat aan de basis ligt voor de toekenning van het statuut – heel goed overeenkomt met het reëel beschikbaar inkomen.

Voor gepensioneerden (65+) is dit veel minder het geval om volgende redenen:

1. Het laag plafond van het wettelijk pensioen voor de algemene regeling (en de regeling zelfstandigen), waarop de uitkering van het wettelijk pensioen (1ste pijler) steunt. Normaliter is dit het enige inkomen waarop een gepensioneerde belast wordt (en komt hij dus veel gemakkelijker in aanmerking voor een statuut verhoogde tegemoetkoming).
2. Daarnaast worden drie types van vermogen/inkomen bij die bevolkingsgroep niet of ondermaats in rekening gebracht bij de bepaling van het netto belastbaar inkomen:
 - Pensioenvoordelen van de 2de en 3de pijler (groepsverzekeringen, pensioensparen, levensverzekeringen) worden in België voor het merendeel uitbetaald in kapitaal, kapitaal dat slechts eenmalig belast wordt bij de uitkering ervan
 - Sinds de wet Cooreman-De Clercq van 1982 die het liberatoir karakter van de roerende voorheffing invoerde, vormen de roerende inkomsten een black box voor de fiscus, roerende inkomsten die grotendeels bij de oudere bevolking geconcentreerd is
 - Tot slot dient vastgesteld worden dat de laatste perequatie van het kadastraal inkomen (theoretische definitie: het geschatte, gemiddelde normale netto-inkomen van een in België gelegen kadastraal perceel) van 1975, waardoor het reëel inkomen van bezitters van onroerend goed (ook relatief geconcentreerder binnen de oudere bevolking) zwaar onderschat wordt.

VT-2016	0-19 jaar		20-64 jaar		65-79 jaar		80+		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Vuurtoren	308	28%	622	18,1%	260	29%	242	49%	1432	24%
Oostende	3 348	28%	7 450	19%	3 528	26%	2 694	40%	17 020	24%
West-Vlaanderen	28 225	12%	67 808	10%	48 548	26%	48 752	54%	193 333	16%
Vlaams Gewest	208 254	15%	407 249	11%	194 152	22%	188 052	45%	997 707	15%
België	507 844	20%	962 736	15%	342 162	23%	283 863	42%	2 096 605	19%

Bron: IMA, 2016

28% van de 0-19-jarigen in de Vuurtorenwijk groeit op in een huishouden met een beperkt inkomen. 18% van de 20-64-jarigen beschikt over een beperkt inkomen. Bij de 65-79 jarigen bedraagt dit aandeel 29%, bij de 80-plussers is dit aandeel 49%.

Aandeel VT - relatieve cijfers (Vlaanderen=100)

	0-19	20-64	65-79	80+	Totaal
Vuurtoren	184	167	135	109	156
Oostende	185	177	121	89	155
West-Vlaanderen	79	93	120	121	105
Vlaams Gewest	100	100	100	100	100
België	137	137	108	93	122

Bron: IMA

Wanneer we de cijfers bekijken in verhouding tot Vlaanderen, dan stellen we vast dat in de leeftijdsgroep 0-19 jaar het aandeel personen met een laag inkomen bijna dubbel zo hoog is in de vuurtorenwijk dan in Vlaanderen. Ook voor de leeftijdsgroep 20-64 is het aandeel mensen met een laag inkomen veel hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor de leeftijdsgroep 65-79 jaar is het aandeel mensen met een laag inkomen in de Vuurtorenwijk een derde hoger dan gemiddeld genomen in Vlaanderen. Het aandeel 80-plussers met een verhoogde tegemoetkoming ligt de helft hoger dan in Vlaanderen.

Voor de jongste leeftijdsgroep (0-19 jaar) scoort de Vuurtorenwijk gelijk aan Oostende. Het aandeel mensen met een laag inkomen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar is in de Vuurtorenwijk iets lager dan gemiddeld genomen in Oostende. Voor de 65-plussers stellen we vast dat in de Vuurtorenwijk, in vergelijking met Oostende, een hoger aandeel mensen met een laag inkomen moet rondkomen.

Vervangingsinkomen 65+ (IGO/GIB)

	Vervangings-inkomen 65+	Bevolking 65+	% Verv. inkomen 65+	Index verv. Ink (VI=100)
Vuurtoren	91	1343	6,54%	135
Oostende	1 599	19 413	7,89%	163
West-Vlaanderen	16 898	265 131	6,08%	126
Vlaams Gewest	63 968	1 266 305	4,84%	100
België	254 972		5,92%	122

Bron: IMA, 2016

6,5% van de bevolking ouder dan 65 jaar geniet een vervangingsinkomen voor ouderen (IGO/GIB). Dit aandeel ligt 35% hoger in de Vuurtorenwijk dan in Vlaanderen.

Kwetsbaar op basis van de gezinssamenstelling

Alleenstaanden

	% alleenstaanden	index Vlaanderen (vl=100)
Vuurtoren	37,6%	120
Oostende	45,5%	145
West-Vlaanderen	32,4%	103
Vlaanderen	31,3%	100

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

37,6% van de huishoudens in de Vuurtorenwijk bestaat uit 1 persoon. Daarmee scoort Vuurtorenwijk 20% hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

Eenoudergezinnen

Eenoudergezinnen*		
	aantal	aandeel
Vuurtoren	154	22,7%
Oostende	1588	22,8%
West-Vlaanderen	18343	13,8%

*berekend tov gezinnen met kinderen jonger dan 20 jaar

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

In de Vuurtorenwijk is bijna 1 op 4 gezinnen met een kinderen jonger dan 20 jaar een éénoudergezin. Dit aandeel scoort daarmee gelijk aan het Oostendse gemiddelde, wat zeer hoog is in vergelijking met West-Vlaanderen (een Vlaams cijfer op dezelfde wijze berekend ter vergelijking is er niet).

Gescheiden 60+

gescheiden 60+		
	aantal	aandeel
Vuurtoren	281	15,4%
Oostende	4371	17,5%
West-Vlaanderen	36 870	10,6%

Bron: Rijksregister op 01.01.2017, verwerking provincie West-Vlaanderen

Uit de analyses van BAS (Belgian ageing studies van de VUB) blijkt dat van alle ouderen de gescheiden 60-plus de meest kwetsbare groep is.

15,4% van de 60-plussers in de Vuurtorenwijk is gescheiden. Dit aandeel ligt iets onder het gemiddelde van Oostende, maar boven het gemiddelde in West-Vlaanderen.

Kwetsbaar op basis van een slechte gezondheid

Rechthebbenden in de ziekteverzekering met een chronische aandoening.

Binnen de ziekteverzekering zijn er verschillende groepen mensen die het statuut 'rechthebbenden met een chronische aandoening' krijgen:

1. Personen die gedurende 8 semesters meer dan €300 uitgaven in het kader van gezondheidszorg hebben.
2. Personen die gedurende 2 opeenvolgende jaren geconfronteerd werden met te betalen remgelden van minstens 365 euro (voor personen genietend van verhoogde tegemoetkoming) of 450 euro (zonder verhoogde tegemoetkoming) en die bovendien aan één van de volgende voorwaarden voldoen:
 - Gedurende minstens drie maanden aanspraak hebben kunnen maken op het forfait B of C verpleegkundige verzorging³
 - Gedurende minstens zes maanden recht hebben gehad op verhoogde terugbetaling voor kinesithérapie of fysiotherapie voor zware pathologie
 - Minstens zes ziekenhuisopnames of 120 dagen hebben verbleven in een ziekenhuis gedurende een referentieperiode bestaande uit het huidige en het voorgaande jaar
 - Genieten van verhoogde kinderbijlagen voor kinderen met een handicap
 - Voldoen aan de voorwaarden tot toekenning van de integratietegemoetkoming van gehandicapten (cat III, IV of V)
 - Voldoen aan de voorwaarden tot toekenning van een toelage voor hulp aan ouderen (cat III, IV of V)
 - Genieten van een tegemoetkoming voor hulp van derden
 - Genieten van verhoogde invaliditeitsuitkering wegens hulp van derden

Kenmerkend voor de mensen met een chronische aandoening is dat zij over een slechte gezondheid beschikken en bovendien vaak zware medische kosten⁴ hebben.

	Aantal RH met chronische aandoening	aantal rechthebbenden	% chronische aandoening (statuut) inclusief forfait chronisch zieken	Index (VI=100)
Vuurtoren	823	5 946	13,84%	134
Oostende	9 754	71 116	13,72%	132
West-Vlaanderen	142 413	1 188 886	11,98%	116
Vlaams Gewest	669 310	6 462 646	10,36%	100
België	1 155 082	11 101 464	10,40%	100

Bron: IMA 2015

³ Aangezien deze criteria ook recht doen krijgen op de Vlaamse zorgverzekering, gaan de sociale diensten van de ziekenfondsen vaak actief op zoek naar die rechthebbenden, ook al wordt hun zorgnood verzorgd door mantelzorgers of andere verstrekkers, dit in het kader van de wettelijke opdrachten van de ziekenfondsen het opgelegd door het Charter van de Sociaal Verzekerde, dat iedere sociale zekerheidsinstelling aanzet de rechten van de sociaal verzekerden te maximaliseren.

⁴ De nationale cijfers van 2014 geven aan dat van de 1,026 miljoen rechthebbenden die 'genieten' van het statuut chronische aandoening (IMA-cijfers) er 944.000 zijn (92%) die voldoen aan het criterium van 'gedurende 8 opeenvolgende trimesters geconfronteerd worden met gezondheidszorguitgaven (terugbetaald door de ziekteverzekering of zelf betaald) van meer dan 300 euro'.

13,8 % van de verzekerden in het kader van de ziekteverzekering in de Vuurtorenwijk is chronisch ziek.

Dit aandeel ligt 34% hoger dan gemiddeld in Vlaanderen.

Rechthebbers op een invaliditeitsuitkering

Personen die langer dan 1 jaar ziek zijn, hebben recht op een invaliditeitsuitkering.

In onderstaande tabel wordt bekeken welk aandeel van de beroepsbevolking dergelijke invaliditeitsuitkering geniet.

	Totaal 20-64 jaar 2014	Aantal personen min 1 dag invaliditeit in 2014	% 20-64 met minstens 1 dag invaliditeit in 2014	Index %20-64 jaar met minstens 1 dag invaliditeit in 2014 (VI=100)
Vuurtoren	3 604	267	7,41%	137,7
Oostende	38 903	2 877	7,40%	137,5
West-Vlaanderen	674 083	39 316	5,83%	108,4
Vlaams Gewest	3 745 886	201 614	5,38%	100,0
België	6 461 693	377 111	5,84%	108,6

Bron: IMA, 2015

In 2015 waren er in de Vuurtorenwijk 267 personen die minstens één dag invaliditeitsuitkering genoten (= meer dan 1 jaar ziek). Dat is 7,4% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd. Daarmee scoort de Vuurtorenwijk 38% boven het Vlaamse gemiddelde.

Kwetsbaar omwille van werkloosheid

In het armoedediscours wordt het hebben van werk als een van de belangrijkste beschermende factoren tegen armoede omschreven. Wie werkloos is, heeft een hoger kansarmoederisico. Binnen de groep werkzoekenden zijn de langdurig werkzoekenden en laaggeschoolde werkzoekenden de meest kwetsbare groep.

wijk	werkzoekenden op 01.01.2017	bevolking beroepsactieve leeftijd	% werkzoekenden	Index Vlaanderen=100
Vuurtoren	272	3 731	7,3%	138
Oostende	3 381	40 673	8,3%	157
West-Vlaanderen*	29 895	706 400	4,2%	80
Vlaanderen*	210 288	3 972 787	5,3%	100

*woonplaats = (West-)Vlaanderen

Bron: studiedienst VDAB, toestand 31/12/2016

In de Vuurtorenwijk is 7,3% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd werkzoekend. Dit percentage ligt bijna 40% hoger dan het Vlaamse cijfer. In vergelijking met Oostende scoort de Vuurtorenwijk beter: het aandeel werkzoekenden in de bevolking op beroepsactieve leeftijd is lager.

wijk	Laaggeschoold	Middengeschoold	Hooggeschoold
Vuurtoren	60,7%	30,1%	9,2%
Oostende	54,7%	32,5%	12,7%
West-Vlaanderen*	46%	30,8%	14,9%
Vlaanderen*	45,9%	35,2%	18,9%

*woonplaats = (West-)Vlaanderen

Bron: studiedienst VDAB, toestand 31/12/2016

60% van de werkzoekenden in de Vuurtorenwijk is laaggeschoold. Het aandeel laaggeschoolde werkzoekenden ligt in de Vuurtorenwijk boven het gemiddelde van Oostende. In vergelijking met Vlaanderen en West-Vlaanderen ligt het aandeel laaggeschoolde werkzoekenden in de Vuurtorenwijk hoger.

wijk	< 1 jaar	1-2 jaar	> 2 jaar
Vuurtoren	50,4%	19,1%	30,5%
Oostende	49,7%	17%	33,3%
West-Vlaanderen*	55,4%	16,4%	28,2%
Vlaanderen*	51,5%	18%	30,5%

*woonplaats = (West-)Vlaanderen

Bron: studiedienst VDAB, toestand 31/12/2016

De helft van de werkzoekenden in de Vuurtorenwijk is minder dan 1 jaar werkzoekend. 19% van de werkzoekenden zijn 1 tot 2 jaar werkzoekend. 30% is langer dan 2 jaar werkzoekend. Het aandeel

langdurig (> 2 jaar) werkzoekenden is lager dan het aandeel van Oostende, gelijklopend met Vlaanderen, en ligt iets hoger dan het West-Vlaamse gemiddelde.

In onderstaande tabel bekijken we de combinatie van beide kenmerken: laaggeschoold en langdurig werkzoekend.

langdurig (>1jaar) en laaggeschoold	aantal	aandeel	index Vlaanderen
Vuurtoren	91	33,5%	131
Oostende	1 007	29,8%	117
West-Vlaanderen*	7 682	25,70%	101
Vlaanderen*	53 012	25,5%	100

33,5% van de werkzoekenden in de Vuurtorenwijk is langdurig werkzoekend **en** laaggeschoold. Hiermee scoort de Vuurtorenwijk 30% boven het Vlaamse cijfer.

Een nieuwe generatie met zorgen

Schooltoelage

	schooltoelage gewoon onderwijs	index (vla = 100)
Vuurtoren	40,3%	166
Gemeente Oostende	37,7%	155
Provincie West-Vlaanderen	22,2%	91
Vlaams Gewest	24,3%	100

Bron: Departement onderwijs, gewoon onderwijs schooljaar 2015-2016, verwerking provincie West-Vlaanderen

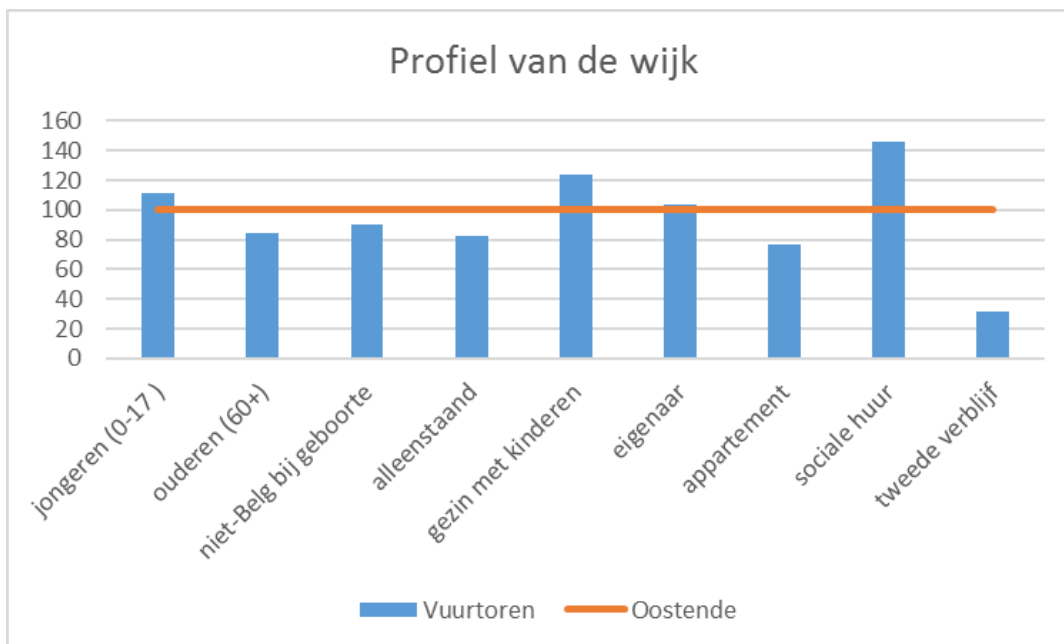
Van alle kinderen en jongeren die naar het gewoon onderwijs gaan (basis en secundair samen) en die in de Vuurtorenwijk wonen, krijgt 40,3% een schooltoelage. Dit aandeel ligt 66% hoger dan het Vlaamse aandeel.

Samenvattend

Bij wijze van samenvatting worden hieronder nog twee figuren gepresenteerd, die samen in 1 oogopslag het profiel van de wijk weergeeft.

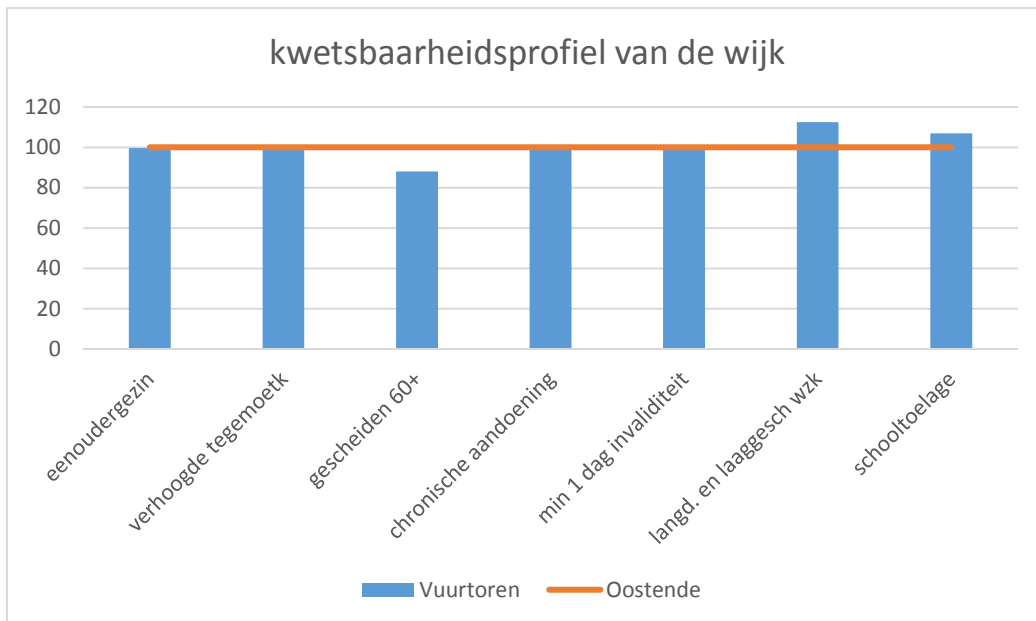
Een eerste grafiek toont het profiel van de wijk op basis van een aantal algemene kenmerken, een tweede grafiek toont het kwetsbaarheidsprofiel van de wijk.

Elk balkje staat voor een kenmerk. De horizontale lijn geeft voor elk van de kenmerken de waarde voor Oostende, gelijkgesteld aan 100. Een balkje boven de lijn van Oostende betekent dat dat kenmerk meer aanwezig is in de wijk, een balkje onder de lijn van Oostende betekent dat het kenmerk minder aanwezig is in de wijk. Op de as aan de linkerkant kun je de grootte van de afwijking aflezen (indexwaarden).

In vergelijking met Oostende is de Vuurtoorenwijk gekenmerkt door

- iets meer dan gemiddeld jongeren (0-17 jaar),
- minder dan gemiddeld ouderen (60+)
- minder dan gemiddeld mensen met een vreemde nationaliteit bij geboorte
- minder dan gemiddeld alleenstaanden
- meer dan gemiddeld gezinnen met kinderen
- iets meer dan gemiddeld eigenaars
- minder dan gemiddeld appartementen
- meer dan gemiddeld sociale huurwoningen
- veel minder dan gemiddeld tweede verblijven

Op vlak van kwetsbaarheid/kansarmoede wijkt het profiel van de Vuurtoerenwijk niet zo veel af van het gemiddelde voor Oostende.

- Een gelijk aandeel eenoudergezinnen
- Een gelijk aandeel verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering
- Iets minder dan gemiddeld gescheiden 60+
- Een gelijk aandeel mensen met een chronische aandoening
- Een gelijk aandeel mensen met minimum 1 dag invaliditeit
- Een hoger aandeel laaggeschoold en langdurig werkzoekenden
- Iets meer dan gemiddeld scholieren (basis en secundair) met een schooltoelage